

УДК 351:332.1:339.9

Децентралізація та глокалізація публічного управління: нові моделі розвитку регіонів

DECENTRALIZATION AND GLOCALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION: NEW MODELS FOR REGIONAL DEVELOPMENT

ОЛЬШАНСЬКА Олена Сергіївна – доктор філософії у галузі публічного управління та адміністрування, асистент кафедри публічного управління та адміністрування, Державний університет економіки і технологій, вул. Медична, 16, м. Кривий Ріг, 50005, Україна

OLSHANSKA Olena Serhiivna – PhD in Public Administration and Management, Assistant Lecturer, Department of Public Management and Administration, State University of Economics and Technology, 16 Medichna Street, 50005, Kryvyi Rih, Ukraine

ORCID <https://orcid.org/0009-0002-8832-8192>

DOI <https://doi.org/10.54891/2786-698X/2026-1-16>

Анотація. У статті досліджено взаємозв'язок процесів децентралізації та глокалізації у системі публічного управління як ключових чинників трансформації сучасних моделей регіонального розвитку. Обґрунтовано, що децентралізація, зберігаючи значення базового інституційного механізму перерозподілу повноважень і ресурсів, поступово виходить за межі традиційного адміністративного підходу та інтегрується у ширші управлінські процеси, що охоплюють багаторівневу взаємодію державних, регіональних і локальних акторів. Встановлено, що розвиток мережевих форм взаємодії, посилення ролі територіальних громад та зростання впливу глобальних факторів зумовлюють необхідність переосмислення змісту децентралізації у контексті комплексних трансформацій публічного управління. Визначено, що концепція глокалізації виступає теоретичною основою, яка дозволяє поєднати глобальні управлінські тенденції з локальними особливостями розвитку територій, формуючи підґрунтя для становлення відкритої, гнучкої та адаптивної системи управління. Показано, що у межах глокалізаційного підходу регіони виступають як активні суб'єкти, здатні не лише адаптувати зовнішні управлінські практики, а й продукувати власні стратегії розвитку з урахуванням специфіки ресурсного потенціалу та соціокультурних особливостей. Доведено, що взаємодія децентралізації та

© ОЛЬШАНСЬКА Олена Сергіївна

глокалізації сприяє переходу від ієрархічних до мережових моделей публічного управління, де ключову роль відіграють координація, партнерство й інтеграція різних рівнів влади. Обґрунтовано доцільність формування нових моделей регіонального розвитку, заснованих на поєднанні локальних ресурсів із глобальними можливостями, інноваційності, відкритості та стійкості до зовнішніх викликів. Встановлено, що їх ефективність залежить від здатності території до стратегічного планування, залучення інвестицій, розвитку людського капіталу та впровадження сучасних управлінських інструментів. Зроблено висновок, що подальший розвиток публічного управління потребує узгодження управлінських підходів на різних рівнях, посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування та впровадження нових механізмів взаємодії, які забезпечують інтеграцію регіонів у глобальний простір при збереженні їхньої ідентичності.

Ключові слова: децентралізація; глокалізація; публічне управління; регіональний розвиток; місцеве самоврядування; управлінські моделі; територіальні громади; глобалізація

Abstract. *The article examines the interrelation between decentralization and glocalization processes in public administration as key drivers of the transformation of contemporary regional development models. It is argued that decentralization, while retaining its role as a fundamental institutional mechanism for the redistribution of powers and resources, is no longer limited to a purely administrative reform. Instead, it is increasingly embedded in broader governance transformations characterized by multi-level interaction among national, regional, and local actors. The study demonstrates that the expansion of governance practices, the emergence of network-based forms of interaction, and the growing impact of global factors necessitate a reconsideration of decentralization within a wider analytical framework. In this context, decentralization is interpreted not as an isolated process but as an integral component of complex structural changes in public administration. It has been proven that the interaction between decentralization and glocalization facilitates the transition from hierarchical to network-based models of public governance, in which coordination, partnership, and the integration of different levels of government play a key role. The expediency of developing new models of regional development based on the combination of local resources with global opportunities, innovation, openness, and resilience to external challenges has been substantiated. It has been established that their effectiveness depends on the ability of territories to engage in strategic planning, attract investment, develop human capital, and implement modern management tools. It is concluded that the effectiveness of such models depends on the ability of regions to strengthen institutional capacity, enhance strategic planning, attract investment, and implement modern governance tools. The findings highlight the importance of aligning governance approaches across different levels and*

developing new mechanisms of interaction that ensure both global integration and the preservation of regional specificity.

Key words: *decentralisation; glocalisation; public administration; regional development; local self-government; governance models; local communities; globalization*

Вступ. Трансформації публічного управління в Україні відбуваються в умовах посилення взаємозалежності глобальних і локальних процесів, що зумовлює переосмислення традиційних підходів до організації влади та розвитку територій. У цьому контексті особливого значення набувають інституційні зміни, пов'язані з розширенням повноважень органів місцевого самоврядування та формуванням спроможних територіальних громад, здатних самостійно визначати пріоритети власного розвитку.

Паралельно із цими процесами у науковому та практичному дискурсі актуалізується концепція глокалізації, яка відображає новий формат взаємодії між глобальними тенденціями та локальними практиками управління. Такий підхід передбачає не лише адаптацію загальносвітових управлінських моделей до конкретних територій, а й активне включення регіонів у формування ширших соціально-економічних процесів.

У цих умовах змінюється розуміння ролі регіонів у системі публічного управління: вони дедалі більше виступають не як об'єкти регулювання, а як самостійні суб'єкти розвитку, що формують власні стратегії з урахуванням як внутрішніх ресурсів, так і зовнішніх впливів. Це, у свою чергу, зумовлює потребу у формуванні нових управлінських підходів, здатних забезпечити узгодження різних рівнів публічної влади та ефективне використання потенціалу територій.

Водночас питання поєднання процесів децентралізації та глокалізації як взаємодоповнюючих напрямів трансформації публічного управління залишаються недостатньо розробленими, що актуалізує необхідність їх комплексного наукового осмислення в контексті пошуку нових моделей розвитку регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика децентралізації публічного управління та її взаємозв'язку з процесами глобалізації і глокалізації перебуває у центрі уваги сучасних наукових досліджень, що обумовлено трансформацією управлінських моделей та зростанням ролі регіонального розвитку в умовах глобальних викликів.

У вітчизняному науковому дискурсі питання публічного управління в умовах глобалізації розглядаються як складний багатовимірний процес адаптації державних інституцій до змін зовнішнього середовища. Зокрема, Ю. Горенко акцентує увагу на необхідності модернізації управлінських механізмів відповідно до глобальних трансформацій, підкреслюючи зростання ролі регіонального рівня управління та інтеграції локальних інтересів

у глобальні процеси [1]. Вагомий внесок у розвиток теоретичних засад публічного управління здійснено у працях К. М. Романенко, де обґрунтовано значення маркетингових підходів як інструменту підвищення ефективності державного управління, зокрема в контексті взаємодії держави, суспільства та територій [2]. Подальший розвиток цієї наукової лінії простежується у низці спільних праць з М. І. Романенком, в яких глокалізація розглядається як концептуальна основа формування відкритого та адаптивного публічного сектору, здатного поєднувати глобальні стандарти управління з локальними потребами розвитку [3]. Міжнародні дослідження підтверджують актуальність трансформації моделей публічного управління під впливом глобалізаційних процесів. Так, F. Cretu, F. Dobre, M. Moncea та C. O. Manescu аналізують сучасні європейські тенденції розвитку місцевого управління, підкреслюючи необхідність адаптації інституційних механізмів до глобальних викликів та підвищення ролі територіальних громад [4].

Класичні підходи до розуміння децентралізації сформульовано у роботах Т. М. Horváth, який розглядає децентралізацію як ключовий інструмент підвищення ефективності надання публічних послуг та розвитку територій, особливо в країнах Центрально-Східної Європи [5].

Сучасні дослідження українського контексту демонструють, що децентралізація є важливим чинником регіонального розвитку, особливо в умовах посткризових трансформацій. Зокрема, Y. Ogel та співавтори доводять, що розширення фінансової та управлінської автономії територіальних громад сприяє підвищенню їх спроможності до відновлення та розвитку [6].

Особливу увагу взаємозв'язку глокалізації та децентралізації приділено у дослідженні O. Petryshyn, V. Serohin та S. Serohina, де глокалізація розглядається як інтегративна концепція, що поєднує глобальні управлінські тенденції з локальними особливостями функціонування публічної влади [7].

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових праць, питання формування нових моделей регіонального розвитку в умовах поєднання процесів децентралізації та глокалізації залишаються недостатньо розробленими, що зумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Метою статті є комплексне дослідження взаємодії процесів децентралізації та глокалізації у сфері публічного управління та обґрунтування нових моделей розвитку регіонів, що забезпечують поєднання глобальних управлінських тенденцій із локальними потребами територіального розвитку.

Виклад основного матеріалу. У сучасному науковому дискурсі поняття децентралізації зберігає свою концептуальну значущість як базова характеристика трансформації системи публічного управління, однак поступово набуває ознак усталеного, нормативно закріпленого терміна, що не в повній мірі відображає складність сучасних управлінських процесів. Розширення спектра управлінських практик, поява мережевих форм взаємодії та посилення впливу глобальних факторів зумовлюють потребу у ширших

аналітичних рамках, у межах яких децентралізація розглядається не як самодостатній процес, а як складова більш комплексних трансформацій публічного управління.

Водночас, попри певну концептуальну трансформацію змісту цього поняття, відмова від використання терміна «децентралізація» видається передчасною, оскільки саме він продовжує виконувати важливу методологічну функцію, дозволяючи фіксувати зміни у розподілі повноважень, ресурсів та відповідальності між різними рівнями влади. У цьому контексті доцільним є його переосмислення у взаємозв'язку з іншими теоретичними підходами, зокрема з концепцією глокалізації, що відкриває можливості для більш глибокого аналізу сучасних моделей публічного управління.

У цьому контексті децентралізація, зберігаючи статус ключового інституційного механізму трансформації публічного управління, дедалі частіше постає не як завершена модель, а як відкрита система змін, що потребує подальшого концептуального осмислення. Її зміст виходить за межі формального перерозподілу повноважень і охоплює більш складні процеси взаємодії різних рівнів влади, інтеграції територій у ширші соціально-економічні контексти та формування нових підходів до управління розвитком. У цьому вимірі децентралізація все більше виявляє зв'язок із процесами, що характеризуються поєднанням глобальних і локальних чинників, що зумовлює необхідність звернення до ширших аналітичних рамок її інтерпретації.

Паралельно із процесами децентралізації у науковому дискурсі формується концепція глокалізації, яка відображає взаємопроникнення глобальних і локальних процесів. Її сутність полягає у поєднанні універсальних управлінських підходів із конкретними особливостями територіального розвитку, що дозволяє забезпечити більш ефективне функціонування публічного сектору.

У цьому контексті глокалізація виступає не лише як теоретична конструкція, а як практичний інструмент модернізації публічного управління, орієнтований на відкритість, адаптивність та взаємодію різних рівнів влади. Як зазначається у наукових дослідженнях, глокалізація створює передумови для формування нових управлінських моделей, здатних інтегрувати глобальні стандарти із локальними потребами розвитку [3].

Поєднання процесів децентралізації та глокалізації формує нову конфігурацію публічного управління, у межах якої змінюється як інституційна архітектура влади, так і логіка прийняття управлінських рішень. Децентралізація забезпечує перерозподіл повноважень і ресурсів на користь місцевого рівня, створюючи передумови для підвищення самостійності територіальних громад, тоді як глокалізація визначає змістовний контекст їх функціонування, орієнтуючи на інтеграцію глобальних і локальних процесів.

У цьому вимірі децентралізація перестає бути виключно адміністративною реформою і набуває характеристик складного багаторівневого процесу,

що передбачає не лише зміну інституційних механізмів, а й трансформацію управлінських практик. Посилення ролі локального рівня супроводжується зростанням вимог до якості управлінських рішень, їх обґрунтованості та здатності враховувати ширший соціально-економічний контекст. Саме тут глокалізація виступає як концептуальна рамка, що дозволяє узгоджувати локальні стратегії розвитку із глобальними тенденціями.

Взаємодія цих процесів зумовлює поступовий перехід від ієрархічних до мережевих форм управління, у яких ключового значення набувають горизонтальні зв'язки, партнерство та координація між різними акторами. Публічне управління у такій системі дедалі більше орієнтується на відкритість, гнучкість та здатність до адаптації, що є необхідною умовою ефективного функціонування в умовах динамічних змін.

Разом з тим, практика реалізації децентралізаційних перетворень засвідчує наявність певних дисбалансів між формальним розширенням повноважень і реальними можливостями їх ефективного використання на місцевому рівні. Це пов'язано як із нерівномірністю ресурсного забезпечення територій, так і з відсутністю усталених механізмів інтеграції локальних ініціатив у ширший управлінський контекст. У цьому аспекті глокалізація виступає не лише як теоретичне пояснення відповідних процесів, а як орієнтир для їх практичного переосмислення [3].

Взаємодія децентралізації та глокалізації виявляє потребу у формуванні нових підходів до організації публічного управління, які б забезпечували узгодженість між різними рівнями влади, ефективне використання ресурсів та інтеграцію територій у глобальні процеси розвитку. У цьому контексті актуалізується пошук нових моделей регіонального розвитку, здатних адекватно відповісти на виклики сучасного середовища.

Узагальнення сучасних наукових підходів до децентралізації та глокалізації дало змогу виокремити моделі регіонального розвитку, визначити їх відмінності від традиційних підходів та інструменти реалізації (табл. 1).

Представлені моделі не існують ізольовано, а взаємодоповнюють одна одну, формуючи комплексний підхід до регіонального розвитку. Їх реалізація вимагає поєднання інституційних змін, розвитку управлінських компетентностей та активного залучення локальних і зовнішніх ресурсів. У цьому контексті ефективність регіональної політики визначається здатністю інтегрувати зазначені моделі у цілісну систему публічного управління.

У сучасних умовах регіони дедалі більше утверджуються як активні суб'єкти публічного управління, здатні не лише реалізовувати державну політику, а й формувати власні траєкторії розвитку. Така трансформація зумовлена як розширенням повноважень у межах децентралізації, так і необхідністю реагування на глобальні виклики, що впливають на соціально-економічну динаміку територій. У цьому контексті особливого значення набуває формування нових моделей регіонального розвитку, орієнтованих на

поєднання внутрішнього потенціалу територій із можливостями, що відкриваються у глобальному середовищі.

Таблиця 1. Сучасні моделі регіонального розвитку в умовах децентралізації та глокалізації

Модель	Змістова характеристика	Відмінність від традиційних моделей	Ключові інструменти реалізації
Мережево-партнерська	Орієнтована на формування горизонтальних зв'язків між органами влади, бізнесом та громадянським суспільством	Перехід від ієрархічного управління до координації та партнерства	Міжмуніципальне співробітництво, публічно-приватне партнерство, кластерні ініціативи, платформи взаємодії стейкхолдерів
Інноваційно-цифрова	Базується на використанні цифрових технологій як системоутворюючого чинника розвитку територій	Перехід від допоміжної ролі ІТ до цифровізації як основи управління	Цифрове врядування, відкриті дані, smart-рішення, цифрові сервіси для громадян
Глокально-орієнтована	Поєднує локальні ресурси з глобальними можливостями розвитку	Відмова від ізольованого розвитку територій на користь інтеграції у глобальні процеси	Стратегічне планування, грантові програми, міжнародні проекти, територіальний брендинг

Джерело: узагальнено та систематизовано автором на основі [1–7].

Зміна підходів до регіонального розвитку проявляється у відході від жорстко централізованих механізмів управління до більш гнучких форм організації взаємодії, у яких ключову роль відіграють партнерські відносини між органами влади, бізнесом та громадянським суспільством. Регіональний розвиток у цьому вимірі набуває ознак відкритої системи, здатної інтегрувати зовнішні ресурси, знання та інновації, водночас зберігаючи власну ідентичність та специфіку.

Водночас глокалізація зумовлює переосмислення змісту управлінських стратегій, які більше не можуть обмежуватися локальним рівнем або орієнтуватися виключно на внутрішні чинники. Ефективність таких стратегій значною мірою залежить від здатності враховувати глобальні тренди, адаптувати

їх до конкретних умов та забезпечувати узгодженість між різними рівнями публічної влади. Саме в цьому поєднанні глобального і локального формується нова якість управління, що визначає конкурентоспроможність регіонів.

Таким чином, нові моделі розвитку регіонів у контексті глокалізації передбачають інтеграцію різних управлінських підходів, орієнтацію на довгострокову стійкість та активне залучення локальних ресурсів до процесів розвитку. Їх формування пов'язане не лише з інституційними змінами, а й із трансформацією управлінського мислення, що спрямоване на пошук балансу між автономією територій і необхідністю їх включення у ширші соціально-економічні процеси.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що трансформація публічного управління в умовах поєднання децентралізаційних процесів та глокалізаційних тенденцій зумовлює зміну підходів до організації влади та розвитку регіонів. Децентралізація, зберігаючи значення базового інституційного механізму, поступово інтегрується у ширші управлінські процеси, що виходять за межі традиційного перерозподілу повноважень.

Обґрунтовано, що глокалізація виступає концептуальною основою, яка дозволяє поєднувати глобальні управлінські орієнтири з локальними потребами розвитку, формуючи нову якість публічного управління.

Доведено, що сучасні моделі регіонального розвитку мають формуватися на засадах інтеграції локального потенціалу з глобальними можливостями, що забезпечує підвищення спроможності територій до самостійного розвитку та ефективного реагування на зовнішні виклики.

Список використаних джерел

1. Горенко Ю. Публічне управління в умовах глобалізації. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2024. № 24. С. 543–564. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2024.24.10>
2. Романенко К. М. Маркетинг як технологія державного управління: міжнародний досвід. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2010. № 1. С. 38–46.
3. Романенко К., Романенко М. Глокалізація і належне врядування: діалектичне осмислення відкритості в публічному секторі через освіту. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2025. Т. 1, № 1. С. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-698X-2025-1-9>
4. Cretu F., Dobre F., Moncea M., Manescu C. O. European trends in local public administration: Adapting to globalization. *European Journal of Sustainable Development*. 2024. Vol. 13, No. 3. P. 185. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2024.v13n3p185>
5. Horváth T. M. Decentralization in public administration and provision of services: An East–Central European view. *Environment and Planning*

C: *Government and Policy*. 1997. Vol. 15, No. 2. P. 161–175. DOI: <https://doi.org/10.1068/c150161>

6. Orel Y., Kulinich O., Korniiievskiy S., Serohina S., Gryshko L. The impact of decentralization on regional development in Ukraine: challenges and opportunities in the post-war era. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13, No. 80. P. 99–108. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.80.08.9>

7. Petryshyn O., Serohin V., Serohina S. Glocalization and the decentralization of public power in Ukraine. *International Comparative Jurisprudence*. 2020. Vol. 6, No. 2. P. 190–200. DOI: <https://doi.org/10.13165/j.icj.2020.12.007>

References

1. Horenko, Y. (2024). Public administration in the conditions of globalization. *Public Administration and Regional Development*, 24, 543–564. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2024.24.10> [in Ukrainian]

2. Romanenko, K. M. (2010). Marketing as a technology of public administration: International experience. *Public Administration: Theory and Practice*, 1, 38–46 [in Ukrainian]

3. Romanenko, K., & Romanenko, M. (2025). Glocalization and good governance: Dialectical understanding of openness in the public sector through education. *Dnipro Academy of Continuing Education Herald. Series: Public Management and Administration*, 1(1), 78–86. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-698X-2025-1-9> [in Ukrainian]

4. Cretu, F., Dobre, F., Moncea, M., & Manescu, C. O. (2024). European trends in local public administration: Adapting to globalization. *European Journal of Sustainable Development*, 13(3), 185. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2024.v13n3p185> [in English].

5. Horváth, T. M. (1997). Decentralization in public administration and provision of services: An East–Central European view. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 15(2), 161–175. DOI: <https://doi.org/10.1068/c150161> [in English].

6. Orel, Y., Kulinich, O., Korniiievskiy, S., Serohina, S., & Gryshko, L. (2024). The impact of decentralization on regional development in Ukraine: Challenges and opportunities in the post-war era. *Amazonia Investiga*, 13(80), 99–108. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.80.08.9> [in English].

7. Petryshyn, O., Serohin, V., & Serohina, S. (2020). Glocalization and the decentralization of public power in Ukraine. *International Comparative Jurisprudence*, 6 (2), 190–200. DOI: <https://doi.org/10.13165/j.icj.2020.12.007> [in English].

Отримано 03.03.2026

Прийнято до друку 17.03.2026

Опубліковано 22.04.2026

Received 03.03.2026

Accepted for publication 17.03.2026

Published 22.04.2026